

Toponimia occitana problematica. Sus era representacion grafica de quauqui nòms de lòc dera Gasconha pirenenca

Aitor Carrera

DOI: 10.2436/15.8040.01.241

Resumit

Aguest trabalh qu'estúdie mès d'un vintenat de toponims des Pirenèus gascons, qu'apertien as departaments francesi des Nauti Pirenèus, de Nauta Garona e d'Arièja. Aqueri toponims non son pas estats causits ar azard. Coma toti es nòms de viles e de vilatges der Estat francés situats en un domeni lingüistic que non ei pas eth deth quite francés, es sòns nòms oficiaus que son deformacions des toponims originaus occitans. En moment que s'a sajat de recuperar-ne era forma occitana, d'un aute costat, que i a agut trabalhs qu'an proposat representacions grafiques qu'ath nòste veaire non son pas bones, perque –per exemple– non son bric d'acòrd damb era etimologia o era prononciacion d'aqueri madeishi toponims, o perque non s'i aplique pas coma cau es convencions grafiques dera lengua occitana. En aguest trabalhòt, donques, que hèm a veir es representacions vertadèraments corrèctes d'aqueri nòms de viles e de vilatges en lengua occitana, en tot aportar arguments lingüistics solids.

*****

1. Presentacion

Que sabem plan qu'es denominacions oficiaus franceses deformen soent er aspècte originau de fòrça toponims occitans. Era lengua occitana non ei pas oficiau ena major part deth sòn domeni lingüistic, e eth solet endret a on es toponims an coma forma oficiau era forma occitana qu'ei dehòra der Exagòn, ena Val d'Aran. En 1983 era prumèra Lei de Normalizacion Lingüistica de Catalonha que fixèc (article 28.3) que «Els topònims de la Vall d'Aran tenen com a forma oficial l'aranesa».¹ Enes prumèras *Normes ortografiques der aranés* (Comission 1982) que se determinèc ja es formes des trenta tres vilatges aranés, e tanben eth nòm oficiau d'endrets coma *Mijaran*, *Pontaut* o es sies *terçons*, que ué les trobam ena senhaletica e enes documents oficiaus.²

En Estat francés, a on era manca d'oficialitat empache era visibilitat des formes vertadèraments occitanes des toponims e blòque era divulgacion des sues denominacions corrèctes, i a agut mès d'ua temptativa de restitution toponimica, mès que mès macrotoponimica. Enes darrèrs tempsi, maugrat que non s'a arribat a fixar toti es macrotoponims de tot eth domeni lingüistic, es trabalhs qu'an sajat de determinar era forma normativa d'un bèth nombre de viles e de vilatges occitans an estat pro nombrosi.³ Gasconha que deu èster era partida d'Occitània a on s'a restituït mès macrotoponims, e de hèt era soleta zòna dialectau a on i a agut un ensai de fixacion de toti es nòms des comunes dempús deth trabalh de Grosclaude (1991) sus es vilatges e es viles de Biarn. En aqueth trabalh que s'estúdie monograficaments cada nòm, e cada entrada qu'ei composada pes denominacions istoriques deth toponim, era prononciacion locau, es ipotèsis etimologiques, ua seccion de *discussion* a propòs d'aqueres ipotèsis, es conclusions e, fin finau, era *ortographe restituée*

¹ Aquerò que contunhe en tèxtes legaus deth Principat coma eth Decret 78/1991 sus er emplec dera toponimia (article 1.1.1), era Lei de Normalizacion Lingüistica de 1998 (article 18.1) o, mès recentaments, era Lei der Occitan, Aranés en Aran, de 2010 (articles 2 e 11).

² En çò que tòque era microtoponimia, que se sagèc de fixar ues centees de nòms de lòc en *Nomenclator dera Val d'Aran*, mès es resultats non sigueren pas excellents (vid. Carrera 2006; 2008: 137-143).

³ Vid. Sumien (2005: 391) o, encara que desbrembe tot çò que s'ei hèt ena petita Val d'Aran, Fènié (2009), a on podetz trobar un resumit des principaus arrecèrques sus era toponimia occitana, e donc tanben des principaus ensais de restitution formau des nòms de lòc deth domeni occitan.

deth nòm de lòc. Aqueth madeish esquèma –se cau, damb petiti cambiaments formaus o d’orde– qu’ei aplicat per d’auti trabalhs que prenen eth volum de Grosclaude (1991) coma modèl: eth de Grosclaude e Le Nail (2000) sus es comunes des Nauti Pirenèus o es dictionaris toponimics de Bénédicte Boyrie-Fénié (2005, 2008), publicats per Institut Occitan de Vilhèra. Un que tòque es Lanes e eth Baish-Ador, e er aute eth departament de Gironda.⁴

Quantitativaments, totun, era temptativa mès ambiciosa e admirabla de restitucion formau des toponims occitans qu’ei estada era de Pojada (2009), possada peth Centre de Ressorces Occitanas e Miègjornalas (CROM) de Tolosa. En aqueth trabalh que se sage de determinar era representacion corrècta de totes es comunes dera region Meddia-Pirenèus (partida gascona e partida lengadociana). Donc, des departaments des Nauti Pirenèus, d’Arièja, de Nauta Garona, de Gers, de Tarn e Garona, d’Avairon, d’Òlt e de Tarn. Eth trabalh de Pojada qu’ei un *repertòri*, e donc non conten cap d’estudi etimologic des toponims. Que s’i expòse, per departaments e per orde alfabetic, eth nòm oficiau de cada comuna e, ara seguida, eth nòm occitan restituït e era realizacion fonetica originau deth toponim. Pojada, amassa damb Deledar, qu’auie ja publicat un inventari similar sus es comunes d’Arièja ena darrèra partida d’un libe sus er occitan d’aqueth departament (Deledar e Poujade 1992: 54-75).⁵ Pojada que ditz qu’ua des principaus sorses deth *repertòri* ei «lo *Dictionnaire Amboise Midi-Pyrénées*, mena d’enciclopèdia regionala que dona, per cada comuna, lo nom occitan en grafia classica», mès qu’admet que «Aquò auria pogut èsser sufisent se l’experiéncia ensenhava pas que de correccions èran sovent necessàrias» (Pojada 2009: 15). Entàs Nauti Pirenèus, que consulte eth trabalh de Grosclaude e Le Nail (2000) e, coma sorses importantes d’aqueth ensai de fixacion en çò que tòque eth domeni gascon, i é tanben eth trabalh de Viteau (s.d.) sus Arièja o eth de Burgan e Lafon (2006) sus Tarn e Garona.

Era situacion actuau en Gasconha, donc, que pòt semblar excellenta: toti es nòms des comunes que son estats restituïts. Es proposicions grafiques des trabalhs que viem de nomenar son generauments corrèctes, e son donques un apòrt plan important ara recuperacion dera toponimia occitana. Totun, qu’auem un petit problèma: maugrat que non podem pas dobtar dera qualitat e dera importància des trabalhs de cercaires coma Grosclaude o coma Pojada, un petit nombre des sues proposicions grafiques non son pas avientes, aumens en çò que concernís era Gasconha pirenenca, e mès que mès es departaments des Nauti Pirenèus, de Nauta Garona e d’Arièja. Es motius d’aqueres petites errors que son variats, segons eth toponim: de còps que cau parlar d’un estudi etimologic superficial, d’auti viatges d’ua manca d’audicion dera realizacion originau deth toponim, d’ua infidelitat ara forma tradicionau (o d’ua desconeishença de bères representacions istoriques) o d’ua fidelitat a ua forma tradicionau contrària ara realizacion orau o as convencions grafiques actuaus, d’ua manca de respècte as representacions socializadas, de dificultats tà gerir es caracteristiques fonetiques deth dialècte gascon o tà aplicar coma cau es normes grafiques occitanes, o encara d’ua desconeishença de trabalhs bibliografics –sustot des publicats en Catalonha–⁶ qu’auien ja estudiat quauqui uns des toponims dera zòna.

Mès eth caractèr provisòri des representacions d’aqueri trabalhs qu’ei evident. Pojada (2009: 15), per exemple, qu’admet qu’eth sòn trabalh ei un «primièr resultat», e donc que podem encara modificar bères ues des sues proposicions. Era nòsta tòca qu’ei alavetz d’evitar

⁴ Que hè quauqui ans que s’anóncie era parucion –s’a pas paregut encara– d’un dictionari toponimic des comunes d’Òlt-e-Garona, tanben de Bénédicte Boyrie-Fénié. Vid., per exemple, Fénié (2009: 52).

⁵ Entre eth trabalh de Deledar e Pojada (1992) e eth de Pojada (2009) que i a petiti cambiaments, o se volem petites evolucions positives. *Beth-hag* que ven *Bèthhag*, per exemple; en plaça d’adméter *Havars* e *Hauars*, o *Artigas* e *Artigues*, ara que se causissen es representacions englobantes: *Havars*, *Artigas*.

⁶ Que hèm referéncia, per exemple, as trabalhs de Joan Coromines, qu’ei desbrembat per bèri trabalhs o que de còps non se’n cite o consulte sonque er *Onomasticon Cataloniae* o eth monografic aranés (e non pas, per exemple, trabalhs tant importants entara toponimia occitana coma Coromines 1973; 1980-2001).

que se difonguen e que se socializen bères representacions grafiques malavientes, perque es representacions provisòries que vam a corregir non son tradicionaus ne, peth moment, socializadas. Enes pagines següentes qu'ordenam alfabeticaments es toponims a traùs deth nòm oficiau francès, mès que podem agropar tanben aqueri nòms de lòc qu'an eth madeish problèma de representacion grafica. Dempús dera denominacion oficiau que i é era representacion provisòria incorrècta proposada per bèth un des trabalhs anteriors, qu'ei seguida pera representacion corrècta deth toponim (o, se se vò, pera nòsta proposicion). Per ara, que deisham de costat es problèms provocats pera causida de *s*, *ss* o de *c*, *ç*,⁷ per ua cèrta aversion ara seqüència finau *-encs* (coma en *Rabastencs* o en *Merencs*, que Pojada 2009: 26 escriu *-ns* per «simplicitat», ath nòste vejaire d'ua manèra erronèa) o ben per ua manca de sistematicitat formau (*Martras de Ribèra* mès *Vilanava d'Arribèra*?!).⁸ Eth que volgue alongar era lista des modificacions grafiques, que pòt préner en consideracion aqueres e d'aves qüestions.⁹

2. Toponims

2.1. Ancizan, Avajan, Cadeilhan (en Cadelhan-Trachère), Estensan, Guchan, Lannemezan, Saint-Arroman (Nauti Pirenèus). Proposicions provisòries: **Ancida*, **Avanha*, **Cadelha*, **Estença*, **Gusha*, **Lanamesa*, **Sent Arroma* (Grosclaude e Le Nail 2000: 42, 86, 139, 156, 329-332; Pojada 2009: 83, 85, 86, 87, 89). Representacions corrèctes: *Ancidan*, *Avanhan*, *Cadelhan*, *Estençan*, *Gushan*, *Lanamesan*, *Sent Arroman*. Eth problèma d'*Ancidan* qu'ei eth madeish de fòrça auti toponims –qu'ena nòsta zòna apertien mès que mès ara vath d'Aura e a bèra zòna vesia coma Loron o era plana de Lanamesan– qu'auien ua nasau finau (-N') e qu'an patit un desplaçament der accent tonic: *Ancidan*, [ansi'da] > [an'siðɔ], probablaments a traùs de [ansi'dɔ].¹⁰ Eth desplaçament der accent que pòt tocar d'auti toponims, e pas solaments gascons, perque eth madeish fenomèn contunhe de cap ath Lengadòc (Aebischer

⁷ Pojada (2009: 25) qu'arreconeish qu'es sues causides non son tostem fidèls ara teorica norma qu'emplegarie *s* o *ss* sonque se i aguesse S etimologica: «Autre problèma ligat a l'etimologia: quina part cal que prenga dins la restitution grafica, a condicion que las ipotèsis sián pas erronèas? Pensam, mai que mai, aici, al tractament dels toponims qu'an -ss- (Brassac), -ns- (Gensac), -rs- (Marsans) e que, etimologicament (o segon una etimologia supausada) se porían escriure “Braçac”, “Gençac”, “Marçans”. Seria pas, aquò, una normalizacion forçada dins la mesura que las formas occitanas medievals trantalhan e que las formas amb -s- correspondon, finalament, a una tradicion que deu pas res a l'influéncia francesa?». En tot cas, es causides de Pojada son quauque còp susprenentes. A on ei era diferéncia entre **Fronsac* (per *Hronçac*) e **Estença* (per *Estençan*), per exemple? Ena documentacion deth segon toponim i a sistematicaments *-ns-* segons Grosclaude e Le Nail (2000: 331). Per qué, d'un aute costat, cau escriuer sistematicaments *Lairiça* entara comuna des Nauti Pirenèus (Pojada 2009: 87) o entà *Casau de Lairissa* (*Cazaux-Layrisse*; Pojada 2009: 88) se Grosclaude e Le Nail (2000: 224) escriuien ja *Lairissa*, s'en documents reculats trobam *Layrissa* o *Leyrissa* (Higounet 1984: 404) e s'ei justaments *Lairissa* eth nòm oficiau d'un des sies terçons aranesi dempús deth començament des annades ueitanta deth sègle XX? Ère de besonh de crear aquera diferéncia grafica entre toponims vesins que son identics?

⁸ Que cau preferir era seqüència englobanta *arr-* a un simple *r-* quan non i a ua queiguda territoriauments omogenèa dera vocau iniciauments protetica (Carrera 2003: 197-198; Carrera 2008: 124-126).

⁹ Que i a encara d'auti toponims que'n calerie corregir era escritura (per exemple, **Poentís de Ribèra*??!!), mès qu'ara mo'n manque encara informacion entà hèr ua proposicion grafica solida.

¹⁰ Non deu cap èster per azard qu'eth nombre mès important de toponims que patissen un desplaçament der accent siguen ena vath d'Aura o en endrets vesins. Eth cambiament de [a] tonic en [ɔ] deuant d'un son nasau finauments amudit (Cremona 1956: 65; Rohlf 1977: 117; Séguéy 1954-1973, VI: 2066), amassa damb eth hèt –mès generau– que -A atòna finau vengue tanben [-ɔ] (Cremona 1956: 95) e que non i age cap de traça nasau de -N' (Cremona 1956: 142), que deu èster eth motor deth desplaçament der accent. Tot aquerò, amassa, que deu èster çò que provòque eth cambiament accentuau, aumens ena nòsta zòna (entàs cambiaments parallèls deth Lengadòc, Aebischer 1932 que parle der apòrt gotic!).

1932; Anglade 1907) e encara mès luenh.¹¹ Aqueth desplaçament non pòt auer conseqüències grafiques, o aumens non en pòt auer se non i a bric de tradicion de suprimir *-n* ena escritura, o s'aquera supression met problèms. Que semble arrecomanable d'evitar-la cada còp qu'aquera supression non a bric de tradicion (autaments dit: d'acceptar-la sonque en aqueri casi qu'era representacion sense *-n* ei solida; coma, per exemple, en cas de *Sent Africa*, en francés *Saint-Affrique*, en Avairon e en Tarn), e tanben cada còp que tòque un mot comun que trencaiem era diasistematicitat dera sua representacion (jamès **auera* o **avera*; totemp *averan*).¹² Es arrasons entà escriuer *Ancidan* o *Lanamesan* que son solides e clares.¹³ D'un costat, era preséncia d'un *-n* finau non empache qu'aqueri toponims siguen realizats [an'siðɔ] o [lana'meza]. D'un aute costat, era preséncia de *-n* qu'ei coerenta damb era grafia tradicionau dera major part d'aqueri toponims, damb es formes documentàries e damb era etimologia, e ath delà qu'ei regulara d'un punt de vista formau. Non cau cap desbrembar que quauqui uns d'aqueri toponims que viem de veir, pòden èster coneguts en endrets vesins sense eth desplaçament der accent, e que n'i a tanplan que –maugrat es informacions de Grosclaude e Le Nail e de Pojada– oscillen o an oscillat vertadèraments entre era accentuacion oxiòna e era paroxiòna. Er *Atlas linguistique de la Gascogne*, per exemple, qu'enregistre [lanɔme'za] e [laname'za] ena sua prumèra carta (Séguy, 1954-1973, I: 1). Sarrieu (1930: 12) que ditz que i a un desplaçament der accent en toponims coma *Julhan* (oficiauments, *Juillan*), que ven donc «*Julho* o *Guilho*» (!), o coma «*Grézio*», oficiauments *Grézian*. Mès Grosclaude e Le Nail (2000: 223, 50) e Pojada (2009: 86) qu'escriuen *Julhan* e *Gredian* e non pas **Julha* o **Gredio*, e qu'enregistren [jy'ʎɔ] (damb un [j]- que non an arren d'extraordinari en bèri dialèctes d'aquera zòna) e [gre'ðjɔ] (Grosclaude e Le Nail 2000: 50; Pojada 2009: 86). Cremona (1956: 28), deth sòn costat, qu'enregistre ['gyʃɔ] mès tanben [gy'ʃɔ] (*Gushan*).¹⁴ Donc, evitem un localisme fonetic excessiu e bric util. S'escriuem *Ancidan* o *Lanamesan*, que vam a èster coerents damb toponims vesins qu'an tanben *-ANU* (o milhor: *-AN'*), coma *Artanhan*, *Averan*, *Barbadan*, *Marcelhan*, *Salhan* (ena madeisha vath d'Aura)... Ath madeish temps, que vam a evitar d'escriuer **Cadelha* o **Sent Arroama* enes Nauti Pirenèus e *Cadelhan* e *Sent Arroaman* en Gers (Pojada 2009: 66, 71).

2.2. Bagnères-de-Luchon (Nauta Garona). Proposicion provisòria: **Banhèras de Lushon* (Pojada 2009: 53). Representacion corrècta: *Banhèras de Luishon*. Curiosaments, eth madeish Pojada (2009: 57) qu'escriu *Judèth de Luishon*.¹⁵

¹¹ Vid., per exemple, Dauzat (1971: 307).

¹² Vid. Rohlf's (1977: 171) o Cremona (1956: 28). En ua partida dera Val d'Aran es desplaçaments der accent que tòquen diuèrses formes que non an pas *-an*, mès *-on* (vid. Coromines 1990: 14).

¹³ Curiosaments, coma forma segondària Grosclaude e Le Nail e tanben Pojada admeten *Lanamedan*. Quan bèri dialèctes gascons an [-ð]- intervocalic en plaça de [-z]- (generau), *-s-* cau que sigue referenciau e prioritari enes emplecs que non siguen locaux. Aquerò que se pòt aplicar a toponims coma *Ancidan* (enes documents istorics qu'ei justaments *Ancisan*). Donc, que podem adméter dobles denominacions dera madeisha manèra qu'admetem *Fois* e *Foish* (Pojada 2009: 21-22; Sauzet 2009: 17). Sus aquera qüestion fonetica, vid. Bec (1968: 146-156) e Séguy (1953).

¹⁴ En Lengadòc qu'arribe çò de madeish. Aebischer (1932: 75) que ditz que «il ya eu par ailleurs bon nombre de noms de lieu qui [...] sont revenus à la finale accentuée». Dauzat (1971: 306) que conde mès o mens çò de madeish: «la graphie en langue vulgaire a souvent gardé l'n final au moyen âge ou l'a rétabli plus tard, en contradiction avec la pronociation du patois».

¹⁵ Totun, eth cas de **Banhèras de Luishon* non semble que sigue simplaments un lapsus, perque se repetís en Pojada (2009: 24): «prèp de Bànhèras de Lushon». Era representacion normativa regulara de [ʃ] en posicion interiora o finau qu'ei eth trigrama *ish* (Institut d'Estudis Occitans 1952: 7; Romieu e Bianchi 2005: 92; Carrera 2007: 66; o tanplan Ubaid 2011: 746!).

2.3. Bezins-Garraux (Nauta Garona). Proposicion provisòria: **Vedins e Garraus* (Pojada 2009: 54). Representacion corrècta: *Vedins e Garraus*. Segons Pojada, que serie [be'dis], mès non ei pas atau. Enes nòstes enquèstes en Bauartés, e concretaments en Bauart –ath pè deth tuc de Gar e a tocar de Vedins e Garraus–, qu'auem entenut [be'dins]. Se vam a campar enes composicions deth poèta felibrenc deth sègle XIX Victor Cazes (2005: 46), que i trobaram «Bedinx». En sègle XII qu'ère «Bezins» (Luchaire 1881: 4), e Dauzat e Rostaing (1978: 82) que digueren que calie méter en relacion aqueth toponim damb era forma VICINIUM.¹⁶

2.4. Bourg-d'Oueil e Saint-Paul-d'Oueil (Nauta Garona). Proposicions provisòries: **Borg de Guelh*, [burðe'ɣweʎ] (Pojada 2009: 54), mès **Sent Pau d'Oelh* (Pojada 2009: 62). Representacions corrèctes: *Borg de Uelh e Sent Pau de Uelh*. Era origina dera part especifica deth toponim ei eth mot comun gascon *uelh* (<OCULU), que se pòt aplicar ara sorsa d'un arriu (Coromines 1973: 253), e que se pronòncie normauments [ɣweʎ].¹⁷

2.5. Boutx (Nauta Garona). Proposicion provisòria: **Bots* (Pojada 2009: 54). Representacion corrècta: *Botz*. Coromines (1973: 242) que parle d'aqueth toponim: «Il s'agit de la graphie superfétatoire -tx pour -tz. On trouve déjà *Boz* comme nom de ce village dans une charte du XIIe siècle et dans une autre de vers 1249».¹⁸ Coromines que semble que volgue arrestacar aqueth toponim ara anciana onomastica aquitana e ath conegut bòsc aperat oficiauments *Bouconne* (Coromines 1973: 243).¹⁹ En tot cas, eth toponim que ges d'ua forma **BOKE*, fraia de **DOKE* (qu'en occitan produsís *dotz* e en catalan *deu*, 'sorsa'):²⁰ «sembla haver-hi hagut un sorot. DÖKE/BÖKE, en el nostre substrat indoeuropeu, que va donar el cat. *deu* 'naixement d'aigua' [...]. De la variant BÖKE prové la variant *beu* o *veu d'aigua*, que es troba bastant difosa ací i allà en comarques nòrdiques del Principat, i de l'Alta Garona» (Coromines 1980-2001, IV: 156).²¹ Segons aquera etimologia e es normes grafiques, que cau escriuer *Botz* (DECE > *dètz*, VOCE > *votz*). Ath delà, *Botz* non solaments ei coerent damb es

¹⁶ Que trobaratz mès informacion sus aquera forma en Coromines (1989-1997, II: 414-415): «mot ben conegut amb el sentit de 'veïnat, rodalia', en el llatí tardà i en la toponímia romànica». Vid. tanben Coromines (1989-1997, IV: 74). Eth resultat de -NJ- qu'ei [ɲ], que se despalatalize deuant de -[s] de plurau (VICINIOS > *Vedins*, [be'dins]; *banh* ['baɲ], *banhs* ['bans]). En endrets vesins era forma *vedinh* se repetís: per exemple, ena microtoponímia d'Antinhac (Fossat 1976: 44). Mès exemples toponímics occitans en Astor (2002: 806), maugrat qu'escrigue «Bezins-Garraux».

¹⁷ En Higounet (1984: 404) trobaratz documentacion que met en evidéncia aquera origina.

¹⁸ Vid. Luchaire (1881: 4).

¹⁹ *Bocoa* que se repetís ena Val d'Aran (Carrera 2001: 19) e enes Pirenèus Atlantics (Grosclaude 1991: 79-80; *Boucoue*, comuna qu'ei ué amassada damb er endret oficiauments aperat *Poursiugues*, que Grosclaude regularize coma *Porciugas* maugrat qu'aquerò ei ua deformacion superficial de *Porciugas*).

²⁰ Eth mot *dotz* qu'ei, per exemple, en Alibèrt (1996: 302) o en Mistral (1887, I: 823). Un resumit dera preséncia territorial d'aquera forma en domeni lingüistic occitan, en Coromines (1980-2001, III: 108).

²¹ Se non ei **BÖKE*, era basa que serie **BŪKE*: «Por lo demás, quizá fuera mejor establecer una base **BŪKE* teniendo el cuenta [sic] el carácter /a/ que muestran estos estratos indoeuropeos tan antiguos (Villar 1996: 507; 2000: 387-388), en consonancia con los datos del grupo báltico: letón *dūksne* y *dūkste* 'pantano, tremedal', lituano *dūkis* (IEW, 261, 265, etc.)» (Saura 2002: 327). Maugrat que Coromines (1990: 340), en parlar dera forma *votz* < VOCE ditz que «potser és aquest l'origen del nom de *Era Bóts*, paratge de bosc i penyès en terme de Lés [sic], prop del *Riu det Telhè* [sic], suposo per algun eco que s'hi sent (1933)», Saura qu'arremèrque qu'ei possible qu'aquí i sigue un aute còp eth vielh mot indoeuropeu: «tiene todo el cariz de ser una variante hermana de la forma aragonesa *La Voz*» (Saura 2002: 327), que serie un aute frair de *Botz* (Coromines, 1980-2001, III: 110). Mès exemples en Coromines (1980-2001, I: 512; IV: 156; e 1989-1997, IV: 270-271).

formes medievals reproduïdes per Coromines. Qu'ei tanben era forma de diuersi treballs científics.²²

2.6. Chaum (Nauta Garona). Proposicion provisòria: *Shaum* (Pojada 2009: 55). Representacion corrècta: *Shaüm? Eishaüm?* Que cau èster prudent. Era realizacion [ʃawm] entenuda per Pojada pòt èster autenticaments occitana, mès tanben inspirada pera representacion oficial francesa. Eth toponim qu'ei «obscur» entà Dauzat e Rostaing (1978: 182), mès Coromines (1973: 243) que tròbe «Essaun» en un document de Luchaire (1881: 4) deth sègle XII, e que pense que «Il est clar qu'il faut prononcer *Ešaün*», çò qu'ei d'acòrd damb eth hèt que i age «Eshaun» en un document *meridional* deth sègle XV (Valls Taberner 1984: 193). Era vocau labiau que labializaria era nasau finau (aranés *paon* > *paom*, *podon* > *podom*), e Coromines ditz qu'era ipotetica realizacion actuala –que non n'a constància Pojada, mès tanpòc nosati– serie [(e)ʃa'ym], a on «je n'hésite pas à reconnaître [...] le basque *etxagune* emplacement de la maison ou des maisons».²³ Segons Coromines, era ipotetica deformacion actuala deth toponim se serie produsida pera manca d'un trèma: «d'ordinaire on oublie, à tort, la diérèse». Que calerie verificar qu'existís o qu'a existit era realizacion [(e)ʃa'ym] entà validar era ipotèsi de Coromines. Mès qu'ei evident qu'era sua teoria ei plan sedusenta.

2.7. Cierp (*Cierp-Gaud*; e *Cier-de-Luchon* e *Cier-de-Rivière*; Nauta Garona). Proposicion provisòria: *Cièrp (e *Cièr de Luishon*, *Cièr d'Arribèra*). Representacion corrècta: *Sierp* (e *Sier de Luishon*, *Sier d'Arribèra*). Era realizacion autoctòna deth primèr toponim qu'ei [ʃjɛr(p)], e non pas [ʃjɛr(p)]. Sarrieu (1904: 499) qu'ac confirme: «*Syérp*, *Cierp*». Era origina d'aqueth toponim que deu èster preromana, e probablaments non podem destacar *Sierp* des endrets aperats oficialaments *Cier*, que son a tocar: «Cier ou Cierp, nom de plusieurs localités du pays de Comminges (Cier-de-Rivière, Cierp, Cier-de-Luchon) dont la forme antique, conservée dans les textes latins du moyen âge, est *Sierrum* ou *Sierro*» (Lizop 1931b: 146).²⁴ Coromines (1973: 233) que metec en relacion *Sierp* damb «une base bascoïde *Senerre», varianta de *Senarre* –nòm pròpri aquitan present en bèra inscripcion trobada pas guaire luenh–,²⁵ a on -N- queirie (*Senerre > *Seer > *Sier*). Aquerò que produsirie *Sier* e, amassa damb era preposicion *-be* ('enjós de, ath dejós de, jos'), *Sierp*: «c'est justement à 7 km. en aval de *Cier* que *Cierp* se trouve». En Coromines (1989-1997, VII: 114; e vid. tanben 1965-1970, I: 125), totun, es indicacions de Michelena que hèn que se digue que *Sierp* ges, coma bèth toponim aragonés o catalan, de «*aceari* 'guineu', que abans era *açenari*, sumat amb *-bi*, contracció de *-bide* 'cami'». Qué que sigue, ua etimologia que non ei transparenta e bères representacions medievals arrecomanen *S-*.

²² *Botz* qu'ei era forma tenguda per Dinguirard (1976: 160) o era qu'auem emplegat sistematicaments en un pialèr de treballs dempús de 2001 (quitaments ena cubèrta de Carrera 2008!).

²³ Coromines qu'assegure qu'eth toponim ei parallèl ath benasqués *Saiinc* (*Saün*). Mès detalhs en Coromines (1989-1997, VII: 64), a on sembla que s'encuede qu'era identitat des dus toponims presente problèmas serios, qu'eth filòlog catalan sage de resòlver.

²⁴ Entà *Sier de Luishon* que i a «*Scierro*» encara en sègle XIV, e tà *Sierp* qu'auem *c-* de cap as sègles XIV e XV (Dauzat e Rostaing 1978: 190; Grosclaude 1986b: 72), mès «*Sier*» o «*Sierg*» qu'ei en documents aranesi deth tractat de Plan d'Arrem (Còts 2003: 102; mès qu'auem *c-* en d'auti; vid. Còts 2003: 97; Comet 1929: 201).

²⁵ Sus aqueth nòm, podetz veir Sacaze (1892: 21) e Gorrochategui (1984: 267-268).

2.8. Couflens (Arièja). Proposicion provisòria: *Coflens (Deledar e Pojada 1992: 60; Pojada 2009: 36). Representacion corrècta: *Cohlens*.²⁶ Es trabalhs de Deledar e Pojada que senhalen qu'eth toponim ei [ku'flens]. Mès d'utes arrecèrques que testimònien eth tractament normau de F en gascon: [ku'hlens] (per exemple, Séguy 1954-1973, I: 1). Qu'ei ben possible, coma en *Fronsac / Hronçac* (e dilhèu d'auti), que Deledar e Pojada non entenguessen pas era realizacion orau tradicionau deth toponim, mès ua realizacion interferenciada pera denominacion oficiau francesa,²⁷ que de hèt deu arrespóner ara representacion grafica e tradicionau classica deth toponim, a on s'amagaue era aspiracion gascona.²⁸

2.9. Couret (Nauta Garona). Proposicion provisòria: *Coreth, realizat [ku'retʃ] (Pojada 2009: 55). Representacion corrècta: *Coret*. Ena major part deth gascon pirenenc orientau -LL' e -T' que vien -[tʃ] (vid. Bec 1968: 77; o Sarrieu 1902: 387). *Vedèth* qu'ei alavetz [be'ðetʃ] (<VITELLU), e *prat* qu'ei ['pratʃ] (<PRATU). Donc, er emplec de *-th* entà representar eth son africac finau qu'ei, simplaments, un abús. Aqueth abús qu'ère ja en Deledar e Pojada (1992: 69) en «Prat / Prath e Bonrepaus» (ath costat de «Prat Comunal»!), qu'ei vengut «Prat e Bonrepaus» en Pojada (2009: 39). En definitiva: *-t* que servís ja tà representar -[tʃ] finau, e donc que podem escriuer *Coret*. Era realizacion africada finau -[tʃ] deth toponim que pòt semblar estonanta se tiem compde que *Coret* ei un diminutiu de *còth* (<COLLIS), e donc qu'a -TT' finau e non pas -T' simpla. Era preséncia deth grop -TT' empacharie teoricaments qu'era fin deth toponim siguesse -[tʃ] (Bec 1968: 77; Coromines 1990: 29). Mès aquera ipotetica anomalia que se repetís en aute extrèm dera zòna a on eth resultat de -LL' e de -T' ei -[tʃ]: *-et* < -ITTU qu'ei prononciat en *Coret* coma se siguesse *-et* < -ETU. En Bausen, ena Val d'Aran, que i a un aute toponim –fòrça conegut– que s'apèra *Coret* e que se pronóncie tanben [ku'retʃ] (Carrera 2001: 31). Qu'ei possible qu'aquerò sigue ua petita vacillacion pròpria dera perifèria des zònes a on -LL' e -T' an coma resultat un son africada, perque *Coret* e Bausen son a tocar des vilatges que pronóncien ja [be'ðet] e ['prat].²⁹

2.10. Esplas e Esplas de Sérou (Arièja). Proposicions provisòries: d'un costat, *Esplàs (*de Savardun*), realizat [es'plas] (Pojada 2009: 37), o simplaments *Esplàs* (Deledar e Poujade 1992: 61); der aute, *Esplàs de Seron (Pojada 2009: 37), sonque *Esplàs o *Les Plans de Seron* (Deledar e Poujade 1992: 61). Representacions corrèctes: *Esplans* (*de Savardun*) o, sense aglutinacion der article, *Les Plans* (*de Savardun*); *Esplans de Seron* o *Les Plans de Seron*. Qu'ei estonanta era abséncia de *-n* en un toponim que conten PLANOS.³⁰ Totun, en segon cas Pojada (2009: 42) qu'admet en ua nòta qu'era representacion corrècta poirie èster *Les Plans de Seron*: «La *Chronique* d'Arnaud Esquerrier porte *Los Plas de Sero*, ce qui pourrait faire proposer *Les Plans de Seron*». Aquera nòta qu'ère ja en Deledar e Pojada (1992: 61).

²⁶ S'acceptèssem qu'eth digrama gascon *n-h* pòt èster realizat [h] (atau coma *nf* pòt èster tot simplaments [f]), que i aurie encara era possibilitat –fòrça mès etimologica– d'escriuer *Con-hlens*, o quitaments *Con-hlents* (<CONFLUENTES; Dauzat e Rostaing 1978: 202; Coromines, 1989-1997, II: 423).

²⁷ Vid., per exemple, eth cas de *Hòs*, a tocar d'Aran (Carrera 2003: 193; 2008: 120). Quitaments Amiell (1933: 47) escriuie *Fòs*, mès admetie: «en gascon veritable *Hòs* (pronounçat Os)» (Amiell 1933: 50).

²⁸ Sus era ocultacion grafica dera aspiracion, podetz veir, per exemple, Grosclaude (1986a: 13-14) o es comentaris de Luchaire (1881: XII). Ué era aspiracion gascona qu'ei representada per *h*.

²⁹ Vid. era segona carta fonetica der *album de planches* de Bec (1968).

³⁰ Coma ei sabut, en occitan eth plurau de mots coma *pan* (qu'en ues varietats pòt èster [pa] e en d'utes, per exemple, [paŋ]) qu'ei *pans*, realizat pertot [pas]. Donc, non i a cap d'arrason graficofonetica vertadèraments solida entà preferir *Esplàs a *Esplans* o *Les Plans*.

2.11. *Fronsac* (Nauta Garona). Proposicion provisòria: *Fronsac (Pojada 2009: 56). Representacion corrècta: *Hronçac* (o, ath maximum, *Hronsac*). Qu'ei plan possible qu'eth cas de *Hronçac* (o *Hronsac*)³¹ sigue parallèl ath de *Cohlens* (oficiauments, *Couflens*; *Coflens segons Deledar e Pojada). Qu'ei aquerò çò que mos hè a pensar era senténcia següenta deth luishonés Bernard Sarrieu (1902: 405): «*Frunsák* “Fronsac” est prononcé à Fronsac presque *Hrunsák*».³² Que calerie saber se i a encara mès toponims damb ua *f-* iniciu qu'an reaments un son aspirat [h]-. Que calerie verificar, per exemple, era realizacion orau de toponims coma *Frontinhan* (n'i a un qu'ei a tocar de *Hronçac* o *Hronsac*; Pojada 2009: 56) o, en departament des Nauti Pirenèus, *Freisheda* (*Fréchède*) o *Fontralha* (*Fontrailles*; Grosclaude e Le Nail 2000: 307). Non serie cap estonant qu'es formes proposades per Pojada, Grosclaude e Le Nail siguessen tanben formes contaminades pera denominacion oficiau.³³

2.12. *Lez* (Nauta Garona). Proposicion provisòria: *Lez, [l'es] (Pojada 2009: 58). Representacion corrècta: *Lès*. Encara que Pojada digue qu'eth toponim ei [l'es], eth nòm de lòc que se pronòncie vertaderaments [l'es]. Que i a tanben «*Lès*» en tèxtes d'autors de Sent Biat coma Ferrère (1912a: 70), e Bernard Sarrieu (1904: 121) qu'escruiu «*Lès*». Coromines que pensèc de primèr qu'eth *Les* aranés e eth vilatge comengés aperat oficiauments *Lez* deuien auer era madeisha origina preromana, ligada ath bascoïde pirenenc: «*le(i)ze* ‘abîme, caverne’» (Coromines 1965-1970, I: 88; tanben 84). Dempús, totun, que cambièc d'opinion: «a *Lès* [sic] no hi ha cap cova ni avenc notable» (Coromines, 1989-1997, V: 20), çò que vò dèder qu'eth toponim aranés deu gèsser deth preroman *LENAS*, ‘arròca’ (*LENAS* > *Lees > *Les*, gràcies ara barradura -AS > -es pròpria der aranés e d'auti parlars vesins; Coromines 1990: 538). Entre era primèra posicion e era segona, Coromines (1973: 246) que prenguec tanben en consideracion era possibilitat d'arrestacar aqueri toponims a un nòm aquitan d'ua inscripcion,³⁴ mès non abandonèc completaments era possibilitat deth «bq. *leze* ‘gouffre, abîme’», e introduisic ath madeish temps era possibilitat qu'es dus toponims siguen un resultat de *LENAS*. Qué que sigue, que semble dificil que dus vilatges vesins agen era madeisha origina e ua vocau tonica diferenta, e tanben que *LENAS* produsisque *Lès*, perque –aumens ué– era vocau pòstonica de -AS non se barre en [e] en aqueth vilatge comengés (Carrera 2005: 76-85).³⁵ En tot cas, era representacion normativa cau que sigue *Lès* (coma *Lhes*, oficiauments *Lhez*; *Gès*, oficiauments *Gez*; e a tòrt *Iès en Grosclaude e Le Nail 2000, coma d'auti qu'an [j]- enes Nauti Pirenèus: *Ièdra, *Ièrm, etc.; erosaments rectificats, aumens en partida, per Pojada 2009).

2.13. *Peyrouzet* (Nauta Garona). Proposicion provisòria: *Peirosèt (Pojada 2009: 60). Representacion corrècta: dilhèu *Peirosèth*. Qu'ei plan probable qu'eth toponim age -ÉLLU, e donc que calgue escriuer -èth. Autaments, qu'aurie -et (<ITTU; e serie alavetz *Peiroset). Era

³¹ En 1381 que i a «Fronçach» (Valls Taberner 1984: 164).

³² Eth nòm que se repetís en d'auti endrets de Gasconha: «dans la Grande Lande, se trouvent de nombreux lieux-dits *Fronsacq* / *Ronsac* (en gascon F > H, d'où *Fronsac* > (*H*)*Ronsac* > *Ronsac*)» (Fénié 1992: 88).

³³ Eth toponim *Frontignes*, per exemple, qu'ei «Forontinyes» en un document meridionau deth sègle XV de Valls Taberner (1984: 192). Era seqüéncia *for-* que deu representar [hur]- (<FR-), a on i a agut ua insercion vocalica (vid. Bec 1968: 120) entre [h] e [r].

³⁴ Vid. tanben Sarrieu (1904: 121) o Lizop (1931a: 62). E sustot çò que conde Gorrochategui (1984: 232).

³⁵ En un document deth sègle XII i son ath madeish temps «*Lez*» e «las deumas de Lenas» (Luchaire 1881: 4). En cas que calgue pensar a *LENAS, calerie acceptar qu'era isoglòssa que separe -as e -es coma resultat de -AS a cambiat ena zòna deth Bauartés. En 1298 *Les* qu'ei «*Leas*» (Valls Taberner 1987: 9), e tanben mès tard (Coromines 1989-1997, V: 20). Fin finau, aquera seqüéncia -as que poirie èster dilhèu un ensai de latinizar era seqüéncia finau deth toponim...

realizacion normau de *-th* (<-LL') en aqueth endret non ei cap mès *-[tʃ]*, mès *-[t]*.³⁶ S'en d'auti casi (**Sent Beath* per *Sent Biat*, **Coreth* per *Coret*) Pojada identifique erronèaments era realizacion *-[tʃ]* e era representacion *-th*, ací qu'auem un exemple dera identificacion de *-[t]* e *-t*, contrària tanben ara norma (*-th* < -LL'; *-t* < -T' o -TT'). Grosclaude (1991: 217) que cometec era madeisha error, e qu'escriguec **Vernadèts* en plaça de *Vernadèths* (*Bernadets*, enes Pirenèus Atlantics). Erosaments, enes Nauti Pirenèus qu'escriguec ja *Vernadèth Dessús* e *Vernadèth Devath* (Grosclaude e Le Nail 2000: 286, 304; oficiauments *Bernadets-Dessus* e *Bernadets-Debat*). En aqueth cas Pojada (2009: 84) qu'escrivi tanben *Vernadèth*.

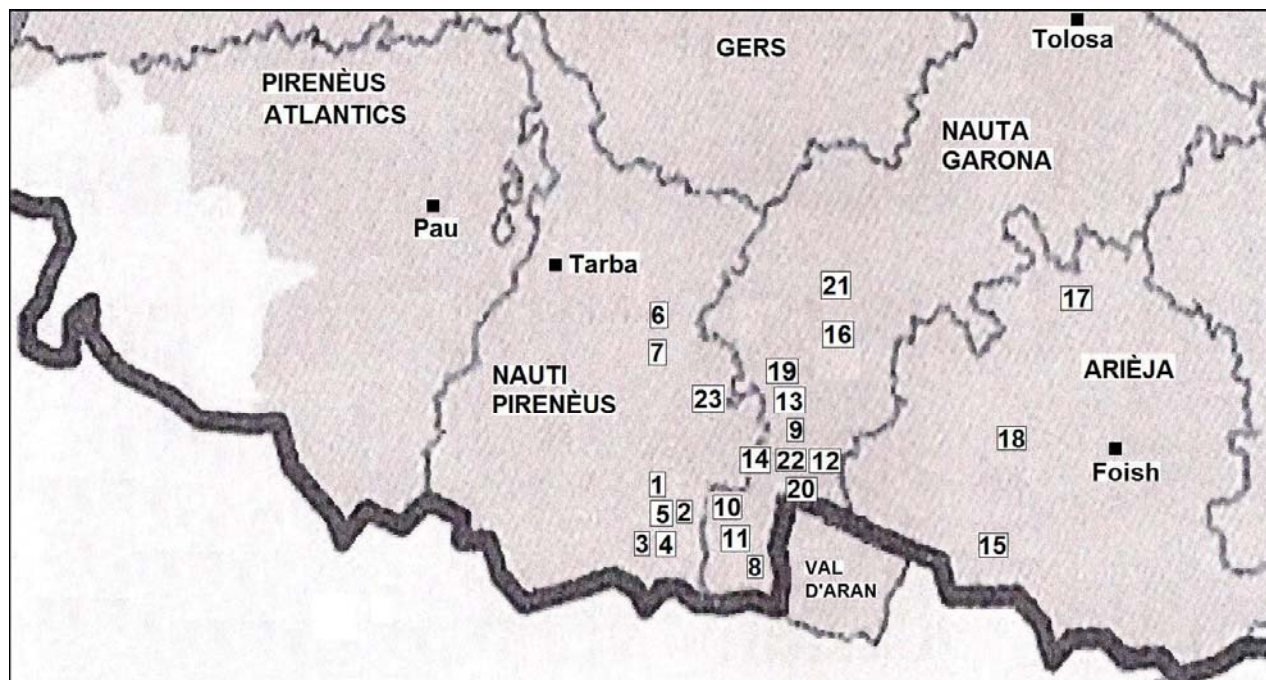
2.14. Saint-Béat (Nauta Garona). Proposicion provisòria: **Sent Beath* (Pojada 2009: 61). Representacion corrècta: *Sent Biat*. Qu'ei quasi segur que *Sent Biat*, que se realize *[sem'bjatʃ]*, deu èster un agiotoponim (Dauzat e Rostaing 1978: 588) maugrat que Coromines arrestaque aqueth nòm de lòc a «le nom propre *Sembetten*», present en ua inscripcion dera zòna, e pense donc a ua origina reaments preromana deth toponim (Coromines 1973: 234). Qué que sigue, qu'ei evident que non i a -LL' etimologic, çò qu'empache er emplec deth digraf *-th*, coma en *Coret* (per **Coreth*; oficiauments, *Couret*). En çò que tòque er emplec de *e* o *i*, era causida de Pojada, etimologizanta, qu'ei contrària ara representacion qu'ei ué mès socializada, *Sent Biat*.³⁷ Aquera causida, ath delà, qu'ei incoerenta damb d'autes causides deth madeish Pojada, qu'admet *Semiac* ath costat de *Semeac* (Pojada 2009: 89), e que ditz que *Cadiac* ei er equivalent occitan deth francés *Cadéac* (enes Nauti Pirenèus; Pojada 2009: 84).

2.15. Troubat (Nauti Pirenèus) Proposicion provisòria: **Trobath*, realizat *[tru'vatʃ]* (Grosclaude e Le Nail 2001: 218) o *[tru'watʃ]* (Pojada 2009: 90). Representacion corrècta: *Trobat*. Qu'ei un cas mès d'abús de *-th* entà representar *-[tʃ]* en un toponim que non a cap -LL' etimologic, parallèl a **Coreth* (per *Coret*) e a **Sent Beath* (per *Sent Biat*). Non sabem damb certituda quina ei era origina d'aqueth toponim de Varossa. Grosclaude que pense que poirie èster eth participi deth vèrbe *trobar* (Grosclaude e Le Nail 2000: 218), mès qu'ei fòrça mès versemblable que sigue ua varianta de *troat*, un derivat de TRIBUNA que cau méter en relacion damb eth catalan –mès que mès– palharés *troat* (Coromines 1936: 316; 1980-2001, VIII: 830-831), e que signifiquè «grenier de la grange» en Varossa e en Bauartés (Rohlf 1977: 115) o, aumens teoricaments, «grande pile de bois» en Varetja e en Lavedan (Palay, 1980: 989). Eth desenvolupament d'un -v- en un iat (que pòt èster *-[β]*- mès tanben *-[v]*- en quauqui endrets coma Varossa; Bec 1968: 134) que i participe *[u]* o en un diftong compost peth son consonantic *[w]* e era vocau que lo seguís, non ei arren d'extraordinari en gascon.³⁸ S'admetéssim qu'en *Trobat* i a un son epentetic antiatic (qu'ei probable, mès pas segur), d'un punt de vista formau se poirie díder qu'ei milhor d'escríuer *Trovat*. Ena documentacion que i a *-b-* dempús deth sègle XIV (Grosclaude e Le Nail 2000: 218).

³⁶ Vid. çò qu'auem dit a propòs de *Couret* / *Coret*, e sustot era segona carta fonetica de Bec (1968).

³⁷ Segons eth motor d'arrecerca Google, *Sent Biat* qu'ei emplegat mès de dètz mil viatges, mentre que *Sent Beat* non arthen cap es ueit cents. Donc, *Sent Biat* qu'ei dotze còps mès freqüent sus eth hialat. Ena epòca prenemativa qu'escriviuen *Sen-Biach* (per exemple, eth poeta Victor Cazes en títol deth sòn obratge *Massouquets de Sen-Biach*) o *Sen-Biatch* (Ferrère 1912b: 102; Amiell 1933: 49; Caubous 1930: 25).

³⁸ Comparatz aquerò, per exemple, damb era forma *soala* (<SUBALA), qu'en aranés pòt vier *sovala*. Podetz trobar d'auti exemples parallèles en trabalhs de referéncia coma Rohlf (1977: 130; **FAGULLU* > *haoth* > *havoth*), Sarrieu (1903: 351; *gleua* > *gleuva*), Cremona (1956: 161; *béuer* > *béuver*) o Coromines (1990: 395; VALLE CAVA > *Varicaua* > *Varicauva*; AVIATICU > **auienh* > *auvienh*) o Bec (1968: 133; vacillacions invèrses: *prau* per *praubi*, *drauir* per *draubir*).

Nòm oficiau francés / representacion occitana provisòria → representacion corrècta

1-Ancizan / *Ancida → Ancidan	12-Boutx / *Bots → Botz
2-Avaján / *Avanha → Avanhán	13-Chaum / Shaum → Shaüm (?)
3-Cadeilhan / *Cadelha → Cadelhan	14-Cierp / *Cièrp → Sierp
4-Estensan / *Estença → Estençan	15-Coufliens / *Cofliens → Cohlens
5-Guchan / *Gusha → Gushan	16-Couret / *Coreth → Coret
6-Lannemezán / *Lanamesa → Lanamesan	17-Esplas / *Esplàs (de Savardun) → Esplans / Les Plans (de Savardun)
7-Saint-Arroman / *Sent Arroma → Sent Arroman	18-Esplas de Sérrou / *Esplàs de Seron → Esplans / Les Plans de Seron
8-Bagnères-de-Luchon / *Banhèras de Lushon → Bànhèras de Luishon	19-Fronsac / *Fronsac → Hronçac
9-Bezins-Garraux / *Vedins e Garraus → Vedinh e Garraus	20-Lez / *Lez → Lès
10-Bourg-d'Oueil / *Borg de Gueilh → Borg de Ueilh	21-Peyrouzet / *Peirosèt → Peirosèth
11-Saint-Paul-d'Oueil / *Sent Pau d'Oelh → Sent Pau de Ueilh	22-Saint-Béat / *Sent Beath → Sent Biat
	23-Troubat / *Troboth → Trobat

Carta. Localizacion des toponims

Bibliografia

- Aebischer, Paul. 1932. Noms de lieu languedociens en *-ANUM* accentués sur l'antépénultième. *Miscelânea filológica dedicada a D. Antonio Mª Alcover*, 71-97.
- Alibert, Louis. 1996. *Dictionnaire occitan – français selon les parlers languedociens*. Tolosa: Institut d'Estudis Occitans (6au. ed.).
- Amiell, Marcellin. 1933. Un Bilatje Pirenenc: FOS. *Era Bouts dera Mountanho* 4-6 (1933), 47-50.
- Anglade, J. 1907. Sur le traitement du suffixe latin “-anum” dans certains noms de lieu des départements de l'Aude et de l'Hérault. *Annales du Midi* XIX, 495-503.
- Astor, Jacques. 2002. *Dictionnaire des noms de familles et noms de lieux du Midi de la France*. Milhau: Éditions du Beffroi.
- Bec, Pierre. 1968. *Les interférences linguistiques entre gascon et languedocien dans les parlers du Comminges et du Couserans*. Paris: PUF.

- Boyrie-Fénié, Bénédicte. 2005. *Dictionnaire toponymique des communes. Landes et Bas-Adour*. Pau: Cairn.
- Boyrie-Fénié, Bénédicte. 2008. *Dictionnaire toponymique des communes. Gironde*. Pau: Cairn.
- Burgan, Paul; Lafon, André. 2006. *Toponymie du Tarn-et-Garonne. Dictionnaire étymologique*. Montauban: Association Antonin Perbosc.
- Carrera, Aitor. 2001. *Toponímia de Bausen e des Quate Lòcs. Estudi sus eth lexic deth Baish Aran*. Vielha: Conselh Generau d'Aran.
- Carrera, Aitor. 2003. Les representacions gràfiques dels topònims occitans. *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica* 94, 189-207.
- Carrera, Aitor. 2005. *Elements de variació diatòpica en el gascó de l'alta conca de la Garona. Afers de vocalisme en l'occità de la Vall d'Aran*. Lhèida: Universitat de Lleida (tèsi d'estat inedita).
- Carrera, Aitor. 2006. Alguns errors del Nomenclator dera Val d'Aran. *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica* 103, 38-42.
- Carrera, Aitor. 2007. *Gramatica aranesa*. Lhèida: Pagès Editors.
- Carrera, Aitor. 2008. *Entre dues frontèras. Estudis de lingüística occitana*. Lhèida: Pagès Editors.
- Caubous, Gérard de. 1930. Létro en bèrsis. *Armanac dera Mountanho* 1930, 25-26.
- Cazes, Victor. 2005. *Massouquets de Sen-Biach*. Ortès: Les amis de la culture occitane (naua edicion, sus era segona edicion de 1893).
- Comet, Rémy. 1929. *L'enclave espagnole du Val d'Aran*. Tolosa.
- Comission entar estudi dera normatiua [sic] lingüística [sic] aranesa. 1982. *Nòrmes ortogràfiques [sic] der aranés. Tèxt [sic] provisional [sic]*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- Coromines, Joan. 1936. El parlar de Cardós i Vall Ferrera. *Butlletí de Dialectologia Catalana* 23, 241-356.
- Coromines, Joan. 1965-1970. *Estudis de toponímia catalana*. 2 vol. Barcelona: Barcino.
- Coromines, Joan. 1973. Du nouveau sur la toponymie occitane. *Beiträge zur Namenforschung* 8, 193-308.
- Coromines, Joan. 1980-2001. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. 10 vol. Barcelona: Curial, La Caixa.
- Coromines, Joan. 1989-1997. *Onomasticon Cataloniae*. 8 vol. Barcelona: Curial, La Caixa.
- Coromines, Joan. 1990. *El parlar de la Vall d'Aran. Gramàtica, diccionari i estudis lexicals sobre el gascó*. Barcelona: Curial.
- Còts, Pèir. 2002. *Los derechos de paso, pastos y aguas entre Aran, Comenges y Coserans y su relación con los tratados de Lies i Patzeries*. Vielha: Conselh Generau d'Aran.
- Cremona, Joseph. 1956. *The dialect of the Vallée d'Aure*. Londra: University of London (tèsi inedita).
- Dauzat, Albert. 1971. *La toponymie française*. París: Payot (2a. ed.).
- Dauzat, Albert; Rostaing, Charles. 1978. *Dictionnaire étymologique des noms de lieux en France*. París: Gédénaud (2a. ed.).
- Deledar, Jòrdi; Poujade, Patrici. 1992. *L'occitan parlat en Ariège*. Pàmias: Cercle Occitan Prospèr Estieu.
- Dinguirard, Jean-Claude. 1976. *Ethnolinguistique de la Haute Vallée du Ger*. Lille: Université de Lille III.
- Fénié, Jean-Jacques. 2009. L'état actuel de la recherche toponymique en Occitanie et ses conséquences pratiques. In: Vincenç Ribiera, *Toponímia occitana e senhalizacion bilingüa. Actes deu Congrès d'Aush*, 50-59. Tolosa: CROM.
- Fénié, Jean-Jacques; Fénié, Bénédicte. 1992. *Toponymie gasconne*. Luchon: Sud-Ouest.

- Ferrère, F. 1912a. Abenturos de tres bouiatjurs de Bouts enas Americos. *Era Bouts dera Mountanho* 5-6 (1912), 69-71.
- Ferrère, F. 1912b. Abenturos de tres bouiatjurs de Bouts enas Americos (Seguido è fin). *Era Bouts dera Mountanho* 9 (1912), 101-103.
- Fossat, Louis. 1976 (ed.). *La toponymie du canton de Bagnères-de-Luchon, par Louis Saudinos (1945)*. Tolosa: Universitat de Tolosa – Lo Miralh.
- Gorrochategui, Joaquín. 1984. *Onomástica indígena de Aquitania*. Bilbao: Euskal Herriko Unibertsitatea, Universidad de Salamanca.
- Grosclaude, Michel. 1986a. *La langue béarnaise et son histoire*. Ortès: Per Noste.
- Grosclaude, Michel. 1986b. *La Gascogne. Témoignages sur deux mille ans d'Histoire*. Denguin: Per Noste.
- Grosclaude, Michel. 1991. *Dictionnaire toponymique des communes du Béarn*. Pau: Escòla Gaston Febus.
- Grosclaude, Michel; Le Nail, François. 2000. *Dictionnaire toponymique des communes des Hautes-Pyrénées*. Tarba: Conseil Général des Hautes-Pyrénées.
- Higounet, Charles. 1984. *Le Comté de Comminges de ses origines à son annexion à la couronne*. Tolosa: L'Adret (2a. ed.).
- Institut d'Études Occitanes. 1952. *L'application de la réforme linguistique occitane au gascon*. Tolosa.
- Lizop, Raymond. 1931a. *Le Comminges et le Couserans avant la domination romaine*. Tolosa, París: Privat, Didier.
- Lizop, Raymond. 1931b. *Les Convenae et les Copnsoranni*. Tolosa, París: Privat, Didier.
- Luchaire, Achille. 1881. *Recueil de textes de l'ancien dialecte gascon*. París: Maisonneuve.
- Mistral, Frederic. 1887. *Lou Tresor dóu Felibrige*. Ais de Provença (nombroses edicions; citam pera edicion de Marcel Petit, 1979, 2 vol.).
- Palay, Simin. 1980. *Dictionnaire du Béarnais et du Gascon modernes*. París: CNRS (3au. ed.).
- Pojada, Patrici. 2009. *Répertoire toponymique des communes de la Région Midi-Pyrénées. Repertòri toponimic de las comunas de la Region Miègjorn-Pirenèus*. Tolosa: Loubatières.
- Rohlf, Gerhard. 1977. *Le gascon. Études de philologie pyrénéenne*. Tubinga: Max Niemeyer (3au. ed.).
- Romieu, Maurice; Bianchi, André. 2005. *Gramatica de l'occitan gascon contemporanèu*. Bordèu: PUB.
- Sacaze, Julien. 1892. *Inscriptions antiques de Pyrénées*. Tolosa: Privat.
- Sarrieu, Bernard. 1902. Le parler de Bagnères-de-Luchon et de sa vallée. *Revue des Langues Romanes* XLV, 385-446.
- Sarrieu, Bernard. 1904. Le parler de Bagnères-de-Luchon et de sa vallée. *Revue des Langues Romanes* XLVII, 97-153, 481-534.
- Sarrieu, Bernard. 1930. Es noms det país. *Armanac dera Mountanho* 1930, 11-13.
- Saura, José Antonio. 2002. Vidas paralelas de los topónimos pirenaicos *Cregüeña y Bagüeña*, *Onoma* 36, 321-330.
- Sauzet, Patrick. 2009. La toponimia en Miègjorn Pirenèus e lo *Repertòri Toponimic de las comunas de la Region Miègjorn Pirenèus* de P. Pojada. In: Vincenç Ribiera, *Toponimia occitana e senhalizacion bilingüa. Actes deu Congrès d'Aush*, 10-28. Tolosa: CROM.
- Séguy, Jean. 1953. Essai sur l'état des palatales et de *-d-* romans en occitan du XXème siècle. *Pallas* I, 170-220.
- Séguy, Jean. 1954-1973 (dir.). *Atlas Linguistique et Ethnographique de la Gascogne*. 6 vol. París: CNRS.
- Sumien, Domergue. 2005. *La standardisation pluricentrique de l'occitan. Nouvel enjeu sociolinguistique, développement du lexique et de la morphologie*. Turnhout: Brepols.

- Ubaud, Josiana. 2011. *Diccionari ortografic, gramatical e morfologic de l'occitan*. Perpignan: Trabucaire.
- Valls Taberner, Ferran. 1984. *Privilegis i ordinacions de la Vall d'Aran*. Barcelona: PPU.
- Viteau, Paul. s.d. *Toponymie du département de l'Ariège*. s.l.

Aitor Carrera
Universitat de Lhèida
Catalunya
aitor.carrera@filcat.udl.cat